

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . K 28.—
za pol leta " " " 13.—
za četrt leta " " " 6.50
za en mesec " " " 2.20
za Nemčijo celoletno " 28.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . K 24.—
za pol leta " " " 12.—
za četrt leta " " " 6.—
za en mesec " " " 2.—

V upravljanju mesecno K 1.70

SLOVENEČ

Inserati:

Enostopna petitvra (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat " 13 "
za trikrat " 10 "
za večkrat primeren popust.

Poslano in rekl. notice:

enostopna petitvra (72 mm)
30 vinarjev.

Izhaja:

vsak dan, izven tistih dni in
praznikov, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopis se ne vrača; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6.
Avstr. poštne hran. račun št. 24.797. Ogrske poštne
hran. račun št. 26.511. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 4 strani.

Naše državne železnice.

Uprava državnih železnic je izdala pravkar svoje običajno letno poročilo. Doslej smo bili vajeni, soditi o razvoju naših državnih železnic jako pesimistično, a zadnje poročilo o njih gospodarstvu v letu 1911 kaže, da vendar utegnemo tudi v Avstriji doživeti čas, ko bodo naše državne železnice krile same iz lastnih dohodkov stroške za obrat in amortizacijo, ne da bi bilo treba vsako leto prispevati državi iz drugih dohodkov v pokritje deficita. Obratni dohodki državnih železnic so znašali

leta 1909: 548.967

leta 1910: 754.060

leta 1911: 806.557 mil. kron,

po odbitku obratnih izdatkov je znašal prebitok (oziroma doplačilo države);

leta 1909: 68.854 (114.655)

leta 1910: 154.065 (186.520)

leta 1911: 186.520 (57.936)

milijonov kron.

V treh letih se je znižal torej državni prispevek za polovico, rentabiliteta pa dvignila od 175 odstotkov leta 1909, oziroma 276 odstotkov leta 1910 na 330 odstotkov leta 1911. Ta zaporeden napredek vzbuja nado, da ni daleč čas, ko se bodo državne železnice obrestovale same po 4 odstotke in več, vprašanje, ki je največjega pomena za sanacijo državnih — in tudi deželnih — financ in za razvoj našega državnega gospodarstva sploh. Kajti, ako preneha doplačevanje za primanjkljaj drž. železnice, pomenja to za državo več, kakor vsi dohodki iz novih projektiranih davkov in vzbuja upanje, da bo državi ob pametnem gospodarstvu vendarle mogoče, ne samo sanirati deželne finance, ampak tudi izvršiti zaželjeni lokalno-železniški program in misliti na uresničenje socialnega zavarovanja. Da ta nada ni prazna, kažejo dohodki letošnjega leta, ki so znesli, provizorično ugotovljeni, v šestih mesecih blizu 27.000.000 K več kakor lani. Pri tem pa ne smemo pozabiti, da je te dohodke še mogoče zvišati s pametno upravno reformo državnih železnic, s čimer se je že začelo. Mogoče bo potem tudi popraviti, kar se je zamudilo pri zadnjem zboljšanju železničarskih plač, pri čemer so pač profitirale višje kategorije, največji reveži in najbolj potrebni pa

odnesli skoro prazne roke.

Obsežno poročilo nudi še marsikatero drugo zanimivo številko. Dolžina državnih železnic je znašala koncem leta 1911 — 13.137.469 km (+ 61.487 km). Kapital, investiran v njih, je pa znašal 5.657.838.645 K (+ 78.854.208 K). Lokomotiv imajo državne železnice 5862 (+17% proti letu 1910), osebnih voz 11.222 (+138%), tovornih voz 115.633 (+ 0.46%), poštinih in službenih voz 4040 (+ 256%). Nakupna cena vseh lokomotiv in voz je znašala nad 1 milijardo K. Oseb se je prevozilo 143.000.000 (+ 957%), osebne prtljage 208.043 ton (+ 655%), brzovoznega blaga 1.071.865 ton (+ 448%), tovornega 77.048.837 ton (+ 702%).

Primerno večjemu prometu so se v vseh kategorijah tudi zvišali dohodki.

Da se končno prav presodi uspeh državnih železnic, se mora še omeniti, da so plačale leta 1911 davkov nad 13 milijonov kron in izdale za amortizacijo blizu 36.000.000 K.

Sestanek primorskega katol.-narodnega dijaštva v Gorici.

Naša mladina in osebno naše dijaštvo se pridno giblje. Prvi je bil kamniški abiturijentski sestanek, za tem je sledil velik sestanek hrvatskega in slovenskega katol.-nar. dijaštva v Ljubljani, slednjič pa so se dvignili primorski dijak — bili so zastopani polnoštevilno tudi v Kamniku in Ljubljani — da se še posebej navdušijo in pripravijo za resno delo, ki jih čaka. Na jugu so ob laški meji in v deželi, kjer je do zadnjega časa vladal liberalizem; kaj to pomeni, bo vedel vsak. Boj je bil in je hud, a kljub temu se naša mladina ni strahala napisati na svoj prapor klic in geslo: Z Bogom za narod! in je šla v boj, iz katerega ni izšla brez zmag. Zato moramo le pozdravljati ta sestanek, ki naj rodi mnogo sadu.

Izvrši se v sledečem redu: V soboto, dne 17. avgusta, ob 4. uri popoldne: Občni zbor podružnice »Slovenske dijaške zveze« za Primorsko v prostorih S. K. S. Z. — V nedeljo, dne 18. avgusta, popoldne: Ob 8. uri sveta maša v semeniški kapeli. Ob 9. uri: Zborovanje goriških katol.-nar. abiturijentov. 1. Jos. Bitežnik: Dijak in socialno delo. 2. Jos. Koruza: Dijak — organizator. — Popoldne se vrši slavnostna predstava, ozi-

roma veselica v veliki dvorani »Centrala« ob 4. uri, in sicer po sledečem sporodu: 1. Oton Zupančič: »Pesem mladine«, tov. Palčič. 2. Marij Kogoj: »Sen«, klavir. 3. St. Premrl: »Zapel bi pesem žalostno«. Solospev (Ivo Palčič) s klavirjem (M. Kogoj).

Kot četrta točka bo predstavljalo goriško dijaštvo lepo F. S. Finžgarjevo igro »Naša kri« v štirih dejanjih, katere režijo vodi abit. Alojzij Res. Kot se čuje, bo obiskal predstavo pisatelj igre sam, preč. g. Fr. S. Finžgar. Bratsko hrvaško katol.-nar. dijaštvo pa bo zastopal g. Ivo Palčič. Po predstavi bo komerz na vrtu restavracije »Centrala«. — Primorsko dijaštvo kliče vsem svojim tovarišem, prijateljem in ljubiteljem: Pridite, obiščite nas in se ogrejte za iste cilje, da se potem razidemo na delo za Boga in domovino!

ČEŠKO - NEMŠKA SPRAVNA POGAJANJA

se bodo po poročilu čeških listov nadaljevala septembra meseca, a volilne prenosne ne bodo rešili kakor tudi ne jezikovnega vprašanja pri železnicah. To se opravi po dokončani delni spravi z ministrsko odredbo.

SPOR MLADOČEHOV Z DEŽELNO POSLANKO.

Mladočeško glasilo »Česky Deník« napada gospo Kuneticko, ki je bila izvoljena za češko deželno poslanko, ker je govorila na nekem shodu čeških narodnih socialcev in ji očita netaktnost.

AVSTRIJSKI ZUNANJI MINISTER IN ZMEDE V TURČIJI.

Naš zunanji minister grof Berchtold je, kakor poroča »Neue Freie Pr.«, povabil vse velevalisti, ki so podpisale znano berlinsko pogodbo, da naj se dogovore o sedanjih razmerah v Turčiji. Dunajski krogi sodijo, da bodo velevalisti povoljno odgovorile. Naš zunanji urad namerava podpirati sedanjo vlado in pomirjevalno vplivati na balkanske države.

NEMŠKEGA CESARJA POZDRAVI 3. SEPTEBRA V GENFU SOCIALNI DEMOKRAT.

V imenu mesta in kantona Genf pozdravi dne 3. septembra v Genfu nemškega cesarja Viljema socialni demokrat, član švicarskega zveznega sveta Blocher.

LAHI BOMBARDIRALI BOLNIŠNICO.

Mednarodni odbor Rdečega križa je obveščen, da so 9. t. m. metali Lahi iz nekega aeroplana bombe na neko bolnišnico v Benghasiju, da je plapolala na poslopju zastava Rdečega križa. Predsednik mednarodnega odbora je naprosil laški Rdeči križ, naj povzroči, da uvede laška vlada preiskavo in da naj poroča o njej genfskemu osrednjemu odboru Rdečega križa.

OBMEJNI SPOR MED AVSTRIJO IN ITALIJO.

»Gaz. di Venezia« poroča, da se pripravata Avstro - Ogrska in Italija za vrh Baffelama med gorskima potokoma Agro in Leogra. Vrh je za našo državo strateško važen. Mešana obmejna komisija reši sporno vprašanje dne 25. t. m.

JUBILEJ BULGARSKEGA VLADARJA.

Včeraj, dne 15. t. m., so praznovali Bulgari, 25letni jubilej bulgarskega carja. Jubilej se je posebno slovesno slavil v Tirnovem, kjer je bila ob pol 8. uri zjutraj sveta maša na Marnoškem Polju. Cerkvenemu slavlju je sledila vojaška parada, nato pa slovesen sprejem dostojanstvenikov. Tudi v ostali Bulgarski so prav slovesno praznovali 25letni jubilej Ferdinanda. Jubilej sam se slavi ob času, ko so Bulgari upravičeno zelo razburjeni in ogorčeni. Turško klanje Bulgarov v Kočani je Bulgare ogorčilo. Na shodih, ki se prirejajo po vseh mestih, se vlada poziva, naj napove Turkom vojsko. Vseučiliški profesor Georgias izjavlja, da bi vse vevlevlasti podpirale bulgarsko zahtevo, da podeli sultan Makedoniji samoupravo, ki naj bi jo vodil po vevlevlastih določeni generalni guverner, ki bi ga potrdil sultan. Guverner naj bi imel na strani poseben svet, v katerem naj bi vodil kak Rus bogočastje in pouk, Anglež pravosodje, Francoz finance, Italijan policijo, Nemec stavbe in kak Avstrijec kmetijstvo. Zofijski »Mir« je ob Poincaréjevem potovanju v Peterburg pisal, da naj državni velevalisti ne govore ob svojih sestankih toliko o status quo na Balkanu, marveč da naj trajno nevaren položaj na Balkanu radikalno rešijo. Glasilo turške vojaške lige »İkdam« pa piše, da naj Bulgari le napadejo Turke, ker če to store, bodo politični spori mohamedancev takoj končani. Bulgarska armada bi sta-

LISTEK.

Sirenska kri.

Brefonska povest. A. le Braz.
(Dalje.)

»Veter je ugoden, kajneda, gospod Gavran?«

»O,« pravi župan, »lepo vreme bo trajalo vsaj še štirinajst dni. Toda potem — pozor, potem postane slabo.«

»To je gotovo, saj vendar ni zaman novemberski mesec, mesec mrtvecev.«

Stari Morvach gre ravno prek velikega drevoreda, tedaj pravi Marie-Ange: »Oče prihaja, z Bogom, iti moram...«

Napravila mi je globok, staromodni poklon.

»Na svidenje — upam. Vi morate pri meni pokušati čadoransko vino. Prašajte le župana!«

»To mi ugaja — vino iz sirenske dežele,« mrmra poluglasno gospod Gavran. Zdaj je dohitela Paol-Vraza in oba skupaj obrneta korake k spomeniku izgnancev. Množica ljudi se je že zbrala krog čudnega nagrobnika, večinoma ženske, vse vdove s svojimi črnimi avbami molijo kleče na tleh. Tudi par mož stoji zraven in obrača

svoje čepice v velikih rokah, izgledajo bolj raztreseno nego pobožno, zatopljeni v misli, oči obrnjene v daljo.

»Kaj pač mislijo, kaj se vam zdi, župan?«

»Nič in vse — — kdo naj to ve? Morda na svoje umrle, morda na lastno osebo — — na voščeni križ, ki bo prej ali slej mesto njih ležal tu, ko bodo kje v daljini gnili njihova trupla — — morda tudi na žganje, ki ga bodo zdaj takoj pili, na pojedine, ki jih čakajo. — — Le ozrite se enkrat!...«

Na celi poti od cerkve do hotela so vse krčme nabito polne. Kakor se župan krepko izraža, praznujejo otočani mašo ognjenega vina. V vrstah stojijo pred točilnimi mizami in si molče napijajo, nato obrnejo izpraznjene čaše in iztresejo zadnje kaplje na tla. Temni, žalostni prostori so s par sodi mesto pohištva, od koder nama, ko greva mimo, udarja v nos zoprn duh po alkoholu. V bližini pošte srečava ribiča, ki se je že sumljivo zibal.

»Beži, sram te bodi, ali si že na vse zgodaj oblekel svojo pijansko srajco?« ga krega župan v svojem jeziku, polnem prisposodob, na osoren način.

In mož mu odgovori: »Morje je krivo, gospod Gavran, morje je slano.«

Ko kolovrati gori po cesti, se ga sliši, kako vztrajno ponavlja z otož-

nim, vdanim glasom: »Morje je slano! — — Morje je slano!«

6.

Ponedeljek je. Lahno oblačno nebo je pokrito z malimi, nežnimi krpicami.

Ko sem se podal na raziskavanje skozi otok, sem si bil izračunal, da bi moral, če pojdem vedno proti zapadu, dospeti končno po nekaj ovinkih do Marie - Anginega stanovanja. Hčerke moje gospodinje so mi bile popisale pot: »Najprej zagledate na kamenitem griču križ, kjer je na vznožju ime Morvach. Če pojdete nato po stezi na desno, dospete do dveh stebrov, to je ostank tistih starih vrat, kakor jih najdemo ob vhodih gosposkih hiš. Od tu že lahko vidite skedenj, in če greste malo višje, tudi hišo. Sicer treba precej dobre volje, da bi se človek izgubil.«

Na ta samotni dan, ko sem pohajal čez veliko quessantsko puščavo, sem ohranil le površen, negotov, žalosten spomin; le to vem, da je izhajala iz malih, belih, nepremičnih oblačkov, ki so se kodrasto raztegali prek neba, nepopisna melanholija. Spoznal sem tisti dan Eúso tako polno čudovitega razpoloženja, kakor mi je niso še nikdar opisovali celo ljudje, ki so jo obiskali ob ugodnejšem letnem času. Ču-

dovit melanholičen čar, ki leži nad malim otokom, se nemara šele jeseni popolnoma razvije, ko zakriva vlažna megla poslavljajoče se solnce. Kakor v magično spanje uročena zemlja se mi je zdel, kakor dežela iz sanj, kakor kraljestvo kake nevidne vile, morsko Silfide.

Globoka, globoka tišina je ležala nad vsem, da se človek ni mogel ubraniti občutka notranjega nemira, prevzelo ga je nekaj kakor tista plašnost, ki baje prevzame evropske potovalce, če stopijo na avstralskih otokih v gozdove, kjer ni slišati nobenega ptiča. Celotno morje je molčalo ali — kakor Quessantčani pravijo: »pogoltnilo svoj lasten šum.«

In vendar je bilo tudi tu življenje s svojimi vsakdanjimi znamenji, toda plahutalo je mimo kakor sen.

Na obzorju se je vlekla neprestano dolga vrsta parnikov (povprečno jih vozi osemdeset na dan mimo), puščajoč za sabo velike temne oblake dima, ki so spominjali na ognje nomadov ob strani neskončne ceste. In mlini na veter, ki so stali tuintam sredi obdelanih ravnin, so se zdeli, kakor bi iztegali svoje roke in bi jim dajali nema znamenja, kakor bi bila prevzela tudi nje mrzlična želja po potovanju, kakor bi jih bilo obselo hrepenenje se odtrgati

la nasproti armadi, ki je že nepotrpežljiva, ker vodi mesece že vojsko, ne da more dobiti sovražnika. Iz Turina so pozvali brzojavno pet častnikov v Zofijo. Bulgarski častniki so študirali na turinski vojni šoli.

ČRNOGORCI IN TURKI.

Turški ministrski svet se je pečal s poročilom turškega mejnega komisarja, ki izjavlja, da je črnogorski kralj Nikolaj glede na mobilizacijo v Črni gori izjavil, da mora Črnogora braniti svoje pravice in se je pritoževal, ker Turčija ne podpiše zapisnika o vreditvi turško-črnogorske meje. Črnogorski zastopnik v Carigradu je zahteval, da naj Turčija potrdi zapisnik o vreditvi črnogorske meje. Po tem zapisniku bi morali dobiti Črnogorci precej zemlje. Turški zunanji minister je izjavil črnogorskemu zastopniku, da Turčija zdaj ne more potrditi zapisnika, ker se boji, da bi se dvignili Malisori, če bi se njih ozemlje Črnogori odstopilo.

ALBANCI PRIKORAKALI V SKOP-LJE.

V Skopje je došlo pod poveljstvom Riza beja 1000 Albancev, iz Djakovara in Prizrena pa 1000. »Frankfurter Zeitung« poroča, da je Turčija večino stavljanih pogojev sprejela. Brani se le vrniti Albancem orožje in tožiti prejšnjo Haki bejevo vladu. V Janino iz pregnanstva došli voditelji Albancev Izmail Kamil bej je turški vladi brzojavil, naj dovoli razdeliti orožje; ker se tega ne dovoli, se je bati, da izbruhne vstaja v Južni Albaniji.

REVOLUCIJA V MEHIKI.

Mesto Istagan so osvojili vstaši, ki so oropali in poklali 300 oseb.

V COLUMBIJI USTRELJENI AMERIKANSKI PODKONZUL.

V Cartageni je bil ustreljen ameriškanski podkonzul. Columbijska vlada izjavlja, da je bil po nesreči ustreljen, a ker so podkonzula že prej večkrat poizkušali usmrtiti in ker je bil sprt s kolumbijskimi oblastmi, ne verujejo, da je poročilo kolumbijske vlade istinito.

Primorske vesti.

Prvi tabor istrskih mladeniških društev se vrši ob priliki zborovanja akademikov dne 25. avgusta v Beramu pri Pazinu.

Obstrukcija v tržaškem občinskem svetu. V tržaškem občinskem svetu obstruirajo socialisti načrt večine napraviti drugi vodovod iz Timava. Zdaj so nekoliko mirnejši; že v soboto so postali pohlevnejši, 13. in 14. t. m. so pa že bili popolnoma mirni. Toda vendarle še obstruirajo. 14. t. m. je prišel do besede edinole svetnik Cernivec (socialist), ki je imel nekaj obstrukcionističen govor, ki ni hotel nehati. Obstrukcija traja torej dalje, le hrupa in nemira ni več.

Aretiran je bil 31letni Ivan Covacih iz Trsta, zaradi nenravne pregrehe nad petletno deklico.

od domačih tal in razpeti uboga, trdno pribita krila prosto v daljo. Samota je bila velika. Ure in ure sem blodil okrog, ne da bi bil srečal živo dušo.

Možje so bili odšli že zgodaj jutraj na ribji lov, otroci so sedeli v šoli, in ženske so se nemara za zaprtimi vrati bavile s hišnimi opravili. Na slepo srečo sem pritisnil na kljuko enih izmed takih vrat, tiho škripaje so se vdala in stal sem v mračnem prostoru, v katerem je padal skozi okence, ki je bilo skoraj podobno oknu v kajuti, šibak, zelenkast žarek svetlobe.

Vprašal sem: »Ali sem na pravi poti v Cadoran?«

Nihče ni odgovoril. Toda skozi tišino se je zaslišalo nekaj kakor šumenje posteljnjaka. Stopil sem par korakov dalje in zapazil v nekem kotu zraven ognjišča revno ležišče, na katerem je ležala iztegnjena človeška postava, ki je zaman poizkušala se vzravhati. Bil je starec, na vseh udih hrom, napol že zapadel smrti. Feljal je nekaj nerazumljivega. Zbežal sem.

Na tem delu otoka izgleda obrežje kakor okamenel velikanski val. Rob divje nagrmadenega kamenja je griva vala in skriva prepad. Nemara sem dospel na mesto, ki ga je imenovala Nola Glaquin »divji vrh«. Obrnil sem se v poševni smeri proti zapadu in dospel kmalu do nekega križa. Na izpranem granitnem vznožju sem zapazil sledi nekega napisa, toda sem se mudil, da bi ga razbral, šel sem na desno in dospel na nekaj predor, kjer je varovalo vhod več ali manj dvojce razpadlih zidov. Velikanske malve so razprostrale tu svoje brezbarvne liste; dih zapušenosti, razdejanja, preteklosti, razpadanja je bil nad vsem. Korakal sem čez preprogo kamiličnih cvetov. (Dalje.)

p Velika smrtna nesreča. Josip Vrabec, posestnik v Dutovljah na Goriškem, je včeraj ravno opoldne tako nesrečno padel iz svojega senika na tla, da je ostal v nezvesti. Ko so ga nezvestnega prenesli v njegovo sobo, je čez deset minut umrl. Zapustil je vdovo in tri otroke.

p Utonil je v Tržiču na Goriškem vojak tamošnje lovske garnizije Aleksander Ujvari.

p Francetu Finžgarju, profesorju na učiteljski v Gorici, je podelil cesar viteški križ Franc Jožefovega reda ob priliki njegove vpokojitve iz nadzorniške službe.

p Samoumor. 14. t. m. se je ustrelil blizu pokopališča v Pulju nek Jurij Benassi.

Štajerske novice.

š Mladeniški tabor pri Sv. Trojici v Slovenskih gorah v Slomškovo proslavo se je vršil včeraj na hribčku sredi Slovenskih gor ob nenavadno veliki udeležbi. Vključ slabim, blatnim potom, se je kar trlo mladega ljudstva iz Murskega in Dravskega polja in od meje. Po cerkvenem opravilu je otvoril tabor g. šentjurski kaplan Bosina, nakar je govoril slavnostni govornik Fr. Žebot, g. poslanec Ivan Roškar in drugi govorniki. Shod je trajal tri ure.

Dnevne novice.

+ Častni občani blejski. V občinski seji 13. t. m. je blejski občinski odbor soglasno sklenil za častne člane blejske občine imenovati gg.: deželnega glavarja dr. Ivana Šusteršiča, deželna poslanca dr. Evga Lampeta in Ivana Pibra ter držav. poslanca Josipa Pogachnika, dalje ekscele. ministra Otokarja Trnka in poljskega ministra ekscele. O. pl. Długosza.

+ Velik mladeniški shod se je vršil včeraj v St. Jerneju, ki je prvič videl tako prireditve. Prihitieli so Orli celega krškega okrožja in člani mladeniških Marijinih družb celo s štajerske meje. Že dopoldan se je zbralo k cerkvenemu opravilu veliko ljudstva, popoldne pa je ljudstvo napolnilo prijazni griček v Stari vasi, kjer se je vršil shod. Govorili so: župnik Lesjak, ki je zborovalce pozdravil, F. Terseglav, potem zastopniki »Danice«, Marijin. družb, abiturijentov ter kaplana prečinski in škocijanski. Nato se je vršila med zvoki šentjernejske godbe javna telovadba.

+ Politična pravda med »Narodom« in »Danom« se še zmeraj vleče. Na očitek liberalnega učiteljstva, da je v narodnapredni stranki vse »gnilo in leno«, odgovarja »Narod«, da so to fraze »banalnih kričavcev«. Glasom »Naroda« ne manjka liberalni stranki nič drugega kakor »mož in denarja«. Pa se »Narod« sicer tako baha, da se v narodnapredni stranki nahajajo sami možje in le taki, ki imajo kaj pod palcem! — »Narod« trdi nadalje, da imajo »klerikalci« za agitacijo na razpolago duhovščino, ki je materialno »sijajno oskrbljena«. Na to je pripomnil le to, da med nami delajo vneto in požrtvovalno tudi laiki, kar pa se »sijajnega« gmočnega položaja naše duhovščine tiče, bi mi gospodom, ki narodnapredno stranko vodijo, za poskušnjo privoščili saj eno leto plačo katerega koli kranjskega kaplana ali župnika. Denarno organizacijo smo si pa sami s trudom in žrtvami ustvarili. Če pravi »Narod« nadalje, da uživa duhovščina visoko protekcijo, bi ga spomnili samo na dobo Heinove vlade, ko se je naša stranka v najhujšem boju zoper vse oblasti pod nebom ustvarila in utrdila! — O liberalnih učiteljih pri »Danu« pa sodimo, da imajo ravno oni najmanj povoda liberalnemu strankinemu vodstvu očitati gnolobo in lenobo.

+ Nekaj o dostojnosti in o blejskem zletu. »Slovenski Narod« je pred par dnevi z ozirom na to, da smo se poslužili v neki notici nekega nekoliko krepkejšega izraza, izjavil, da se mu »tak način političnega boja stidi«. Včeraj pa beremo v »Narodu« sledeče fine opazke: »politični lopov« — »pobesneli derviš, ki se je laži že tako privadil, kakor berač lazil v svojem kožuhu« — »pobesneli fanatiki« — »žaba« — »grbasti in hromi čuki«. — To se pribije. — Čemu se pa »Narod« tako po derviško jezi? Ker se je v nekem dopisu z Bleda obsojal sokolski zlet na Bled v sezoni. Vprašaj katerega koli pametnega liberalca, vsak se temu mnenju pridružuje. V letovskih krajih, kamor prihaja publika najrazličnejšega narodnostnega naziranja, se take narodnostno bojne prireditve ne prirejajo. Kdaj je n. pr. Lahom padlo v glavo v Gračevo ali pa na Lidu aranžirati kako laško nacionalno prireditev? Ali pa Čehom v Karlovih Varih? Ali pa nemškim turnarjem v Gasteinu itd.? Nikjer na celem svetu se tega ne prakticira. Zato naj se »Narod« jezi in »narodno« ogorčuje, kolikor hoče, vsi treznomisleči ljudje odobrujejo naše stališče. Zato pa se z »Narodom« glede

lega tudi ne bomo več pričakali — posebno ne, če bo metal okoli s takimi psovskami. Če pa pravi »Narod«, da bo ta »Slovenčev« članek poslal »vsem slovenskim listom«, ga zaradi nas lahko pošlje tudi še Tunguzom in Čuckom, ki stanujejo na kamčatskem polotoku.

+ Dr. Rybař je zadnje čase postal nekamo bojevit. Včeraj nas je ob priliki sokolskega izleta na Bledu napadal, češ, da »hujskamo« in je tudi blejskega župana v debato vlačil. Gospod Rybař naj bi se briga za svoj okraj, ki je v nevarnosti, da mu ga socialni demokrati vzamejo, naše razmere mu absolutno nič mar niso. — Če »Edinost« pravi, da je blejsko domače ljudstvo Rybařev govor odobraval, se jako moti. Naši Blejci so prepametni, da bi se jim dopadle prazne fraze tržaških narodnjakarjev.

— Minister dr. Trnka v Bohinju. V torek, dne 13. avgusta, ob 9. uri se je pripeljal minister za javna dela dr. Trnka z večjim spremstvom v avtomobilu na Boh. Bistrico. Od tam je šla družba na Črno prst. Med potjo si je ogledal ekscelenca sankališče »Belvedere« in se o njem jako pohvalno izrazil. Po kratkem odpočitku v Orožnovi koči je šla družba na vrh Črne prsti in potem po nemški poti mimo Mallnerjeve kočee nazaj na Bistrico. Ko se je ekscelenca v hotelu »Markeš« okrepčal, se je odpepeljal zopet na Bled.

— Pomiloščenje. Cesar je odpustil dne 13. avgusta ostanek odmerjene kazni 56 kaznjencem. Na Maribor jih odpade 7, na Koper 3, na Gradiško 3, na Begunje 6.

— Imenovanja. Poljedelski minister je premestil Andreja Odlaska, komisarja prvega reda pri gozdnem nadzorstvu v Spljitu v Postojno k gozdnotehnični službi pri politični upravi v gozdnem okraju Postojna.

— Dragonski regiment Nikolaj V. imel bo dne 18. avgusta na cesarjev rojstni dan ob 9. uri dopoldne na prostem sveto mašo na Leški gmajni. V nedeljo, dne 25. t. m. popoldan ob pol 3. uri bo dirka (Regimentsrennen) v Lescah (nasproti kolodvoru). Zvečer ob 8. uri prijateljski sestanek v hotelu Toplice (Louisenbad) na Bledu istega dne 25. t. m.

— Učiteljske službe. Na štirirazredni ljudski šoli v Igavasi je izpraznjeno učno mesto v stalno nameščenje. Rok 12. september 1912. — V Tremah je razpisana nadučiteljska služba na ondotni dvorazrednici do 10. septembra. — Po eno učno mesto je razpisano na štirirazredni ljudski šoli na Blokah in na štirirazrednici v Gor. Logatcu. Prošnje do 14. septembra.

— Kranjska industrijska družba povisa svoj akcijski kapital od 14 milijonov K na 18 milijonov.

— Umrila je v Dobrniču Jera Perpar, p. d. Korenova mati, stara 79 let, mati gg. župnika Fr. Perpar v pok. in kapucina P. Hilarija, sedaj vikarja v Celju. Preblagi rodbini naše iskreno sožalje!

— Kolo ukradeni je bilo včeraj v Dravljah Francetu Zajcu iz Dragomelj pri Sv. Jakuhu ob Savi. Kolo je znamke »Preciosa«, pneumatiki »Kronenmark«, balanca je navzgor zasukana, obroča na kolesih sta črna z rdečima pasoma. Kdor izsledi tatu, naj ga javi lastniku kolesa.

— Načrt liške železnice bo objavljen v 9. številki »Vestnika društva hrvaških in slovenskih inženirjev«. Kdor se za to zanima, naj pošlje 1 K upravi časopisa »Viesti inženirsa«, Zagreb, Zrinjski trg 17.

— Obesil se je v zaporu. Zandarmerija je zaradi prestopka tatvine aretirala 70letnega Franceta Zaman vlg. Sarjev iz Gorenjevasi okr. Zatična in ga odvedla v zapore okrajnega sodišča v Trebnjem. Tu se je Zaman 13. t. m. na hlačni pas, katerega je privezal na omrežje v oknu, obesil. Drugi dan ga je našel sluga sodišča mrtvega.

— Nesreča pri belokranjski železnici. 14. t. m. je pri predoru v Novem mestu zaposlenemu delavskemu vodju I. Karavaniju iz Rožne doline padel velik hloď na levo nogo in mu jo je v gležnju popolnoma prebil, tako da mu jo bodo morali odrezati.

— Tatvina zlate ure. 20letnemu Janežu Jakelj iz Ivanjevasi se je zlata ura z verižico v vrednosti 214 K, katero je sladko ginjeni Franc Šmalc iz Zaboršta v gostilni Novljana v Mirni peči položil na mizo in se odstranil, — tako dopadla, da jo je vzel in se odstranil. V Biškivasi je pa orožništvo Jakeljna izsledilo, mu odvzelo ukradeno uro ter ga priporočilo sodišču.

— Prevroča zakonska ljubezen. Janez Prime iz Koroškevasi in njegova žena Jera Prime, se že delj časa postrani gledata. 11. t. m. pa je Francetu radi besedičenja zavrela kri, ter je Jero, ravno ko je molzla v hlevu, pretepel, jo osuval z obuto nogo in jo sled-

njič udaril s trinogim stolom po glavi tako, da je zadobila razpoko lobanje ter so jo nezavestno prepeljali v bolnišnico cesarice Elizabete v Novo mesto.

— Konjski tatovi. V noči dne 29. julija t. l. je ukradel na Brezju 25letni Hinko Figer, vlg. Hinko, konjski mešetar iz Čmehovca pri Klanjcu na Hrvaškem, Jožetu Barkoviču iz Brezja št. 9, osem let starega konja, rudeče barve z liso na čelu, vrednega 400 K. Preje se je bil za tega konja pri Barkoviču pogajal; ker pa se ni pogodil, je prišel ponoči in ga ukradel. Ljudje so ga ponoči na 29. julija od 1. do 2. ure popolnoči opazili, ko je konja gnal po mostu pri Brežicah.

— Umrila je 14. t. m. v Novem mestu obče znana 76letna gospodična Iv. Podkrajšek.

— Tatvina. V ribniške zapore je orožništvo privedlo Antona Hudoroviča iz Poloma. Vlomil je baže v trgovino Franceta Lebna iz Horjul in ukradel 200 K. — Obdolžen je tudi, da je v Delnicah na Hrvaškem ukradel na enak način 500 K. Pravijo da je tudi 28. julija t. l., Luciji Florjančič iz Dan, srečavši jo na potu, odvzel zveženj perila, katerega je nesla možu in 5 K denarja in izginil v gozd.

— Treščilo je v sredo 14. avgusta t. l. zjutraj ob štirih v Trojanškovo hišo v Malem Mengšu. Strela je odkrutila pri zidu nad uro nekaj ometa in ugasnila luč. Druge škode ni bilo. Imeli so okna ponoči odprta, ker je bila prejšnji dan peka. Kjer je prepil, pa rado treska.

— Dva kosinjaka, že zelo razpadla, so dobili v Mengšu pri hiši, ki jo je poprej imel Franc Pečnik.

— Žrtev poklica. V Zemunu je umrl na škrlatinki še čisto mlad zdravnik dr. Isak Isahar. Pred 14 dnevi je bil poklican k dvema na škrlatinki bolnima otrokoma, ki ju je zdravil, pri tem pa se je okužil in postal žrtev svojega poklica.

— Na velikega morskega volka je minolo nedeljo naletel v Kvarneru reški zobotelnik Oton d'Andre; vozil se je v majhnem čolničku in se je komaj umaknil morskim zverini, ki bi mu prav lahko prevrnila čoln. D'Andre se je hitro vrnil v pristanišče in ostal lepo na suhem.

— Velika poneverjenja so odkrili v zemunski okrajni blagajni. Že sedaj je ugotovljen primanjkljaj 7000 K, manjka pa še mnogo več. Krivdo nosi nezadostno nadzorstvo.

— Nova sezona zagrebškega gledališča se otvori dne 1. septembra. Operno in operetno kakor tudi dramsko osobe je že pričelo s skušnjami.

— Za proslavo petdesetletnice »Matice Dalmatinske« in »Hrvatske Čitaonice« v Zadru se je 3. t. m. vrši sestanek vseh uglednih hrvaških dalmatinskih voditeljev, zastopnikov društev, zadrug, časopisja itd. Izvolil se je permanenten pripravljalni odbor, ki bo storil vse potrebno, da se to slavlje čim veličastneje izvrši.

— Prebivalstvo Dalmacije znaša po zadnjem štetju 645.686 navzočih oseb, od teh je 10.811 tujih državljanov. V zadnjem desetletju je prebivalstvo v Dalmaciji naraslo za 51.882 ali za 8,7% nasproti 9,3% prirastku v celi Avstriji. Dalmacija je v zadnjem desetletju dokaj nazadovala zlasti v primeri s predzadnjim decenijem, ko se je njeno prebivalstvo pomnožilo za 12,6% proti 9,44% narastku celokupnega avstrijskega prebivalstva. Vzrok pa ne leži v zmanjšanju porodov, oziroma zvišanju umrljivosti, marveč v izseljevanju; izselilo se je namreč v zadnjem deceniju 31.814 oseb. Temu dejstvu je tudi pripisati, da se je našlo skoro enako število moških in ženskih oseb, t. j. 322.763 moških in 322.903 ženske, medtem ko je preje število žensk vedno zelo presegalo število moških. — Po jeziku se je našlo (izvzemši tuje državljanke) 610.669 Hrvatov in Srbov in 18.028 Italijanov, ki so v zadnjem deceniju nasproti predidročima neznatno narasli, a seveda nerazmerno manj, nego Hrvati in Srbi. Stanje Italijanov v Dalmaciji se bo pač tudi v bodoče gibalo med 2 do 3 odstotki celokupnega prebivalstva. — Po veri se je leta 1910. našlo v Dalmaciji: 538.101 katolikov ali 83,35%, 105.335 pravoslavnih ali 16,31% in 230 (6,34%) pripadnikov drugih ver, med njimi 523 Židov.

— Lekarnar morilec. V Belgradu so nedavno našli ustreljeno pošto uradnico Milico Kostičevo; pustila je pismo, v katerem naznanja, da gre samovoljno v smrt, ker se ne more ubraniti zalezovanju neke visoke osebnosti. Sedaj se je pa slučajno odkrilo, da je bilo dotično pismo krivotvorjeno in da je je pisal lekarnar Almu-zin, ki je imel s Kostičevo znanje. Nanj je padel sum, da je Kostičevo ustrelil, ker se je hotel ogniti posledicam razmerja. Almu-zina so zaprli.

— Vlomil v sarajevskem okraju. V Modriču in okolici se je letos pripetilo 52 vlovov. Nedavno so se predrzni gostje

zopet oglašili pri dveh trgovcih in odnesli enemu 3500 K gotovine, drugemu pa blaga in denarja za 1200 K. Vsa škoda dosedanjih vlovov pa znaša do 20.000 K. Oblasti so uvedle obširne poizvedbe; nekaj oseb so že zaprli, drugim so na sledi.

— **Zločinski učitelj.** Ljudskošolski učitelj v Belišču v Slavoniji, Heliodor Hranjec je v šoli onečastil 12letno učenko; ko je videl, da čim ni ostal brez posledic, je dal dekletu škatljico kroglic, da jih použije. Škatljico je pri dekletu slučajno našel njen oče, nakar je vsa stvar prišla na dan in v roke državnega pravdnika v Osijeku.

— **Razširjenje delavnic ogrskih državnih železnic v Zagrebu.** Zagrebske železniške delavnice, v katerih je sedaj zaposlenih do 500 kvalificiranih delavcev, namerava ogrsko železniško ministrstvo izdatno razširiti in izpopolniti tako, da se bo odslej izvrševalo v Zagrebu tudi montiranje lokomotiv. V to svrhu je že letos 7.000.000 kron v ogrsko-hrvaškem državnem proračunu. V zvezi z razširjenjem delavnic je pa seveda tudi vprašanje delavskih stanovanj. V tem oziru se sedaj vrše pogajanja z zagrebsko občino.

— **Turški vojaški begunec v Zagrebu.** Te dni so v Zagrebu na kolodvoru prijeli nekega Turka in potom tolmača izvedeli od njega, da se piše Mehmed Ibrahim Elvedži, doma iz Subita v Mali Aziji, po stanu vojak 24. strelskega bataljona v Skadru, kjer je služil že pet let, pa bi moral še tri. Sedaj je dobil kratek dopust, ki ga je pa porabil za beg v Srbijo, kjer se namerava stalno naseliti.

Obisk Postojnske jame. Včeraj je obiskalo jama nad 6000 oseb. Posebni vlak iz Ljubljane jih je sam pripeljal do 1200.

— **Vič-Glince.** »Priatelj« našega konsuma so sinoči pokazali, oziroma prilepili dokaze svoje izobrazbe na prodajalno tukajšnjega delavskega katoliškega konsuma. Najbrž mislijo na ta način ustaviti vedno lepše delovanje in zaupanje v naš konsum, a se motijo. Čim bolj boste dejansko »blatili« naš zavod, tim bolj se ga bomo oklepali.

Pojasnilo g. dr. Rybařa. »Samostatnost« je priobčila nek razgovor s poslancem dr. Rybařem, ki se je v nekem oziru obračal tako proti liberalni kakor proti S. L. S. Zdaj pa piše »Edinost«: »Praška »Samostatnost« je priobčila v svoji nedeljski številki vsebino razgovora, ki ga je imel eden njenih poročevalcev v Trstu z državnim poslancem dr. Rybařem. Najprej povdarjamo, da si je rečeni sotrudnik napravil le malo beležk, da je pisal torej svoje poročilo večinoma le po spominu. Nikako čudo torej, da so se mu urinile razne netočnosti. Pred vsem pa intonacija vsega poročila ne odgovarja znanemu političnemu naziranju dr. Rybařa.

Italijansko časopisje se hučuje, ker je v eni zadnjih sej goriškega mestnega sveta, ki je izrekel protest proti »demonstrativnemu prihodu tržaških Slovencev v Gorico«, vladni zastopnik izjavil: »Gorica je mesto mešane narodnosti«. — Čemu se jeziti, ko številke govore nepobitno resnico. V Gorici je Lahov 14.812, nelahov pa 14.479, med njimi 10.790 Slovencev.

Sankcionirani zakonski načrti. Najvišje potrjenje so zadobili sledeči zakonski načrti, sprejeti v zadnjem zasedanju goriškega deželne zbornice, in so postali s tem postave, in sicer: zakonski načrt, zadevajoč uravnavo Soč, Tera in Vipave ter dotičnih pritokov; zakonski načrt glede uravnave hudournika Šijaka; zakonski načrt, tičoč se izsuševanja močvirja v červinjskem sodnem okraju in zakonski načrt glede varstva poljedelskih pridelkov.

Za izboljšanje kraških pašnikov je goriški deželni odbor v sporazumu z vlado razpisal natečaj za premije in sestavil poseben pravilnik za razdeljevanje daril.

Poizkužen samoumor. Črevljar Alojzij Malič, star 18 let, doma iz Vrtobje, a stanujoč v ulici Lunga v Gorici, se je v samomorilnem namenu ustrelil v desno senco. Kroglica je ostala v glavi. Prepeljali so ga v bolnišnico usmiljenih bratov, a kroglice mu niso mogli odstraniti. Njegovo stanje ni nevarno. Kaj ga je privedlo do tega, neče povedati.

Zaradi iredentovske propagande, liskovin in podob ter podobnih deliktov je stal 14. t. m. pred tržaškim sodiščem nek Giovanni Italo Boniciolli. Ker je treba zaslišati še nekatere priče, se je razprava preložila.

Trte bo po znižani ceni spomladi 1913 prodajalo namestništvo v Trstu za Primorje.

Jugoslovanska strokovna zveza v Šoštanju v nedeljo, 25. avg., veselico. Spored je sledeči: Igra »Tri sestre«. Med igro poje mešan pevski zbor iz Šoštanja. Po igri ljudska veselica na vrtu g. Rajsterja s šaljivo pošto in s petjem mešanega pevskega zbora in

prosto zabavo. Začetek točno ob 3. uri popoldne v hotelu »Avstrija«.

Kako nas ljubijo! V zadnji svoji seji je ptujski občinski svet protestiral proti mestnemu župnijskemu uradu, ki si je drznil brez posebnega dovoljenja mestnega urada neko spremembo nedeljske službe božje oznaniti na cerkvenih vratih tudi v slovenskem jeziku. Ako se pomisli, da pripadajo v to župnijo večinoma Slovenci, zlasti pa dejstvo, da obiskujejo mestno cerkev v pretežni večini sami Slovenci, kateri pa tu ne slišijo niti ene slovenske besede, se lahko vidi, komu je za hujškarijo in komu za »sveto katoliško vero«.

Za rudarskega nadsvetnika je imenoval cesar delavskemu ministru pridelenega rudarskega svetnika dr. Karola Horiaka, ki je doma iz Laškega trga.

Umrl je v Celju zasebnik Luka Lebitsch. V Rogatcu je umrla vdova po rudarskem ravnatelju Eliza Pogatschnig.

Koroške novice.

k **Bolečine koroških Nemcev.** Glasilo koroških nemških nacionalcev se pritožuje zoper to, da je minister dr. Trnka na Završnici oficijelno ceško odgovoril. Moral bi namreč odgovoriti nemško — po izvajanju »Freie Stimmen« seveda. Gospodje v Celovcu so nevarno bolni.

k **Umrl** je v Železni Kaplji Luka Sadolšek, gojenec Marijanišča v Celovcu, priden fant.

k **Železniška imenovanja.** Ferdinanda Horak pride kot manipulantinja k železniškemu obratnemu uradu v Celovec. Franc Seyringer, postajni paznik pa pride kot telegrafist v Beljak.

k **Umrl** je v Celovcu elektrotehnik Matija Simtschitz.

Elektna loterija „Slovenske Straže“.

Zahteve, ki se stavijo na »Slovensko Stražo« iz obmejnih krajev, so od dne do dne večje. Na svojem glavnem zborovanju, ki bo letos v Mariboru, bo pokazala »Slovenska Straža«, koliko je napredovala v pretečenem letu in kako nogostransko in uspešno je bilo njeno delo. Priznanja je sicer vredna požrtvovalnost, s katero dobiva podpore za svoje delo iz vseh slojev našega ljudstva, vendar pa je »Slovenska Straža« še daleč od tega, da bi mogla količkaj zadostiti zahtevam, ki se stavijo nanjo.

Da si osnuje poseben fond v podporo ubogi slovenski deci (za otroške vrtce, božičnice, knjižnice itd.), zlasti po industrialnih krajih, priredi »Slovenska Straža« elektno loterijo, ki jo je dovolilo finančno ministrstvo. Loterija obsega 100 tisoč srečk, ki stanejo vsaka 1 krono, in 1554 dobitkov v skupni vrednosti 20.000 kron.

Dobitki so sledeči:

1 glavni dobiček v vrednosti 5000 kron.

Kompletna fina oprava za tri sobe in kuhinjo, obstoječa iz spalne oprave, jedilnice, salonske garniture, glasovirja in kuhinjske oprave ali 4—6½ HP. bencinmotor, mlatilnica z dvakratnim čiščenjem, slamoreznica.

1 glavni dobiček v vrednosti 1000 kron.

1 glasovir ali 1 vagon sortiranih umetnih gnojil ali 1 garnitura za košnjo (stroj za košnjo, stroj za obračanje, brana).

2 glavna dobitka v vrednosti po 500 kron.

Oprava za spalno sobo za dve osebi ali 1 gepelj z mlatilnico ali 1 stroj za košnjo.

10 dobitkov v vrednosti po 100 kron.

Zlata ura, kolo s prostim tekom, šivalni stroj, slamoreznica, brzoparilnik, jeklen plug itd.

40 dobitkov v vrednosti po 50 kron.

Fine nastropne svetilke, fine umivalne oprave, decimalne tehtnice, salonske stenske ure, zlate verižice, zlate damske ure, čistilnice, razne garniture, slike z okvirom itd.

100 dobitkov v vrednosti po 20 kron.

Srebrne ure z verižico, garniture srebrnih žlic za kavo, aparati za britje, stroji za rezanje mesa, vloma varne denarnice, garniture za kadike, pisalne priprave, srebrne doze za cigarete, zlati obeski, stenske ure, naročilni listki za dnevnik »Slovenec« (za eno leto), balanc. tehtnice, pralne garniture itd.

200 dobitkov v vrednosti po 10 kron.

Mizni nastavki, karafine, svečniki, tase, posode za dišave, mizarska orodja za domačo rabo, pičije kletke, garniture nožev, žlic in vilic, doze za sladkor, nikel-naste ure, stenske ure, budilke, zlati prstani, kadične mizice, dežniki itd., itd.

1200 dobitkov v vrednosti po 5 kron.

Košarice za kruh (kina-srebro), nikel-naste ure, budilke, dežniki, mizni nastavki, žepni noži, razna vrtna orodja, mizarska orodja za domačo rabo, zalivače, kuhinjske tehtnice, srebrni obeski, fini okvirji za fotografije, travniška orodja, konjske škarje, pičije kletke, vrči za vino, kavo ali čaj, denarnice, britve, srebrne moške verižice, srebrne zapestnice, srebrne oksidirane cevke za smodke, double zavratne verižice itd., itd.

Srečke se bodo dobivale po trgovinah in trafikah in se lahko naročajo tudi naravnost v pisarni »Slovenske Straže« (Ljubljana, Dunajska cesta št. 22.)

Žrebanje se bo vršilo 18. novembra 1912 ob 6. zvečer v pisarni »Slovenske Straže«.

Od naše javnosti pričakujemo, da bo z ozirom na važni namen loterije in z ozirom na krasne dobitke podpirala »Slovensko Stražo« s tem, da se bodo vse srečke razprodale!

Vsak na delo za ubogo slovensko decol!

PROTI PODRAŽENJU ŽIGIC.

Praga, 14. avgusta. Odbor osrednje zveze čeških tobačnih trafikantov je sklenil protestno akcijo proti podraženju žigic. Člani zveze so izjavili, da bodo odslej naročali žigice samo pri nekarteliranih tovarnah.

ANGLEŠKE SUFRAGETKE ZOPET NAPADLE ANGLEŠKEGA MINISTRA.

Ko se je 15. t. m. peljal minister Churchill skozi Sandwich, sta ustavili njegov avtomobil dve sufragetki, ki sta klicali: »Živijo ženska emancipacija! Šofer si je moral prosto vožnjo za silo priboriti.

SPOR NEMČIJE Z NIZOZEMSKO.

»Daly Mail« poroča, da grozi Nemčija Nizozemski onemogočiti plovbo po Renu med Rotterdamom in kotinentom, če ne opuste Nizozemci svoje opozicije nasproti nemškemu carinskemu načrtom. Nemčija namerava izročiti kontrolo o plovbi na Renu posebni mednarodni upravi, kjer bi imele večino nemške obrenske države. Nizozemska vlada je obveščena, da, če ostane trmasta, zgradi Nemčija prekop med Kolinom in Emdenom, ki bi vzel Rotterdamu velik del prekmorske trgovine.

KOLIKO PROSTOZIDARJEV JE NA SVETU.

»Revue internationale des Sociétés recrétes« priobčuje v eni zadnjih števil statistik vesoljnega prostozidarstva na vsem svetu, ki je kakor zatrjuje list, jako blizu istinitosti. Navajamo te-le številke: V Evropi: v Angliji je 2985 lož s 154.000 člani, na Škotskem 757 lož s 50.000 člani, v Franciji 584 lož s 37.000 člani, v Nemčiji 515 lož s 56.812 člani, na Irskem 470 lož s 18.000 člani, v Italiji 470 lož s 15.900 člani, na Portugalskem 124 lož s 3468 člani, v Belgiji 124 lož s 2500 člani, na Španskem 107 lož s 5481 člani, na Holandskem 102 loži s 4600 člani, na Ogrskem 77 lož s 6112 člani, na Švedskem 43 lož s 13.945 člani, v Švici 34 lož s 4200 člani, na Turškem 23 lož s 400 člani, na Grškem 18 lož s 950 člani, na Norveškem 15 lož s 3200 člani, na Danskem 12 lož s 4735 člani, na Rumunskem 12 lož s 250 člani, na Luksemburškem 1 loža z 80 člani, na Srbskem 1 loža z 78 člani. V Evropi je torej vsega skupaj 6474 lož s 383.319 člani. — V Afriki: Egiptu 20 lož s 500 člani, v Liberiji 8 lož s 250 člani. V Afriki je torej 28 lož s 750 člani. — V Ameriki: V Združenih državah 14.887 lož s 1.512.014 člani, v Braziliji 506 lož s 52.912 člani, v Argentini 108 lož s 450 člani, na Kubi 69 lož s 3000 člani, na otoku Haiti 84 lož s 4000 člani, v Mehiki 34 lož s 1450 člani, v Peru 3 lož s 550 člani, na Portoriki 30 lož s 14.000 člani, v Venezueli 26 lož s 1673 člani, v Chile 19 lož s 2000 člani, v Urugvayu 18 lož s 580 člani, v San Domingu 13 lož s 260 člani, v Quaternalu 12 lož s 400 člani, v Paragvayu 9 lož s 812 člani, v Kostariki 7 lož s 206 člani, v San Salvatoriju 5 lož s 185 člani. Vseh lož v Ameriki je 15.840 z 1.694.492 člani. — V Avstraliji: V Avstraliji sami je 649 lož s 37.177 člani, na Novi Zelandiji 183 lož s 11.558 člani, v Tasmaniji 30 lož s 1445 člani. Skupno je v Avstraliji 862 lož s 50.180 člani. — Na vsem svetu je torej 23.204 lože z 2.028.741 člani.

IZ KNJIGOTRŽTVA.

* **Zgodovina katoliške Cerkve.** Spisal dr. Anton Medved. Cena vezani knjigi 3 krone. — Zgodovina katoliške Cerkve, ki jo je spisal dr. Anton Medved, je prvo v slovenskem jeziku sestavljeno delo te vrste, ki se ne bo samo v naših srednjih šolah (VIII. razred) s pridom uporabljala, marveč bo vsakemu izobražencu prav prišla. Pisatelj je kot dober zgodovinar že davno znan, knjiga pa, ki jo imamo pred seboj, je v vsakem oziru vzorna. Dasi so posamezni odstavki kratki, so pa je-

drnati in mikavno pisani; zgodovinske dobe se opisujejo objektivno, po največjih in najnovejših virih, vsi dogodki se predočujejo plastično, verske, kulturne, znanstvene in umetnostne razmere so živo orisane, posamezne osebe označene tako krepko, da se vtisnejo za vedno v spomin. Zlasti so dobro slikane cerkvene razmere med Slovenci; tako stare kakor srednjeveške in moderne razmere so vseskozi pogojene. Razun dijaka se bo tega dela lahko v največjo korist posluževal duhovnik, ki bo v tem delu nakratko, a precizno našel vedno zanesljivega materiala, kadar bo hotel opisovati rast, boje in zmage svete Cerkve tekom človeške zgodovine. Enako bo služila knjiga laiku, predavatelju, govorniku itd. itd. Naroči se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Telefonska in brzojavna poročila.

AKCIJA GROFA BERCHTOLDA.

Dunaj, 16. avgusta. Danes je cesar sprejel ministra za zunanje zadeve grofa Berchtolda v avdienci. Minister je predložil cesarju svoj načrt glede konverzacije veselil o turških zadevah. Akcija grofa Berchtolda ne pomeni intervencije v svrhu miru med Turčijo in Italijo, ampak ima le namen se z vevlastmi pomeniti, kako bi se Turčiji pomagalo urediti notranje razmere in položaj krščanskih narodov izboljšati. Nemčija je Berchtoldovemu koraku pritrnila.

OBISK ANGLEŠKEGA KRALJA PRI NAŠEM CESARJU.

Dunaj, 16. avgusta. Angleški kralj obišče dunajski dvor koncem decembra.

TAJNI SVETNIKI.

Dunaj, 16. avgusta. Cesar je dvorna svetnika Kerzla, svojega telesnega zdravnika, in Wetzla imenoval za tajna svetnika.

NECUVEN ŠKANDAL.

New-York, 16. avgusta. Neka družba je kupila trupla nedavno potom elektrike usmrčenih 7 zločincev, 6 Lahov in 1 zamorca, ki so bili nekega gostilničarja ubili, in jih v reklamne svrhe za vstopnino razstavila. Naval je bil velik, zlasti od strani Lahov. Zdaj je končno zdravstveni urad temu škandalu storil konec in pustil trupla pokopati.

NESREČE V GORAH.

Geneva, 16. avgusta. V tukajšnjih gorah so se ubili turisti: profesor Johnes, njegova žena, profesor Weiner in dva voditelja. Neki profesor dr. Preuss se je rešil.

Turin, 16. avgusta. Na gori Arnaz sta se ubila 1 turist in 1 voditelj, 1 turist se je rešil.

VIHAR V BISKAJSKEM ZALIVU.

Madrid, 16. avgusta. Vihar v biskajskem zalivu je zahteval 150 žrtev.

AVTOMOBILSKA NESREČA.

Inomost, 16. avgusta. Tu sta zadela skupaj avtomobil tovarnarja Recheisa in avtomobil poročnika grofa Dalburga. Avtomobila sta razbita, ena oseba je težko, ostale lahko ranjene.

OBSOJENI POMORŠČAKI.

Sebastopol, 16. avgusta. Sodišče je obsodilo 5 pomorščakov, ki so poizkušali ubežati in pri tem eno stražo ustrelili, na smrt na vešalih.

ŠTRAJK V MADRIDU.

Madrid, 16. avgusta. Transportni delavci, tiskarji, kovinski delavci in markerji so sklenili štrajkati.

Ljubljanske novice.

— **Praznovanje cesarjevega rojstnega dne.** Dne 18. avgusta bo imel ljubljansko vojaštvo sveto mašo na ti-volskem igrišču. V slučaju slabega vremena sv. maša odpade.

Ij Delavstvo ljubljanske predilnice! V torkel, dne 20. avgusta 1912 vsi na delavski shod, ki bo ob četrt na 7. uro zvečer v »Ljudskem domu«. — Spored: 1. Delavstvo in združene predilnice; poroča državni poslanec Jožef Gostinčar. 2. Združena moč evropskega krščanskega predilniškega delavstva; poroča urednik Mihael Moškerc. 3. Delavske pravice in dolžnosti; poročata načelnik J. S. Z. dr. Ivan Zajec in urednik Francišek Kerhne. — Delavci! Delavke! Časi so resni, zato vsi na shod! — Načelstvo Jugoslovanske Strokovne Zveze.

Ij Vojaški naborniki. Dne 12. in 13. avgusta je bilo poklicanih k vojaškimi naborom 405 v Ljubljano pristojnih mladeničev. Prišlo jih je 324; od teh je bilo potrjenih 121, drugih 17 pa je bilo odposlanih v garnizijsko bolnišnico v nadaljno preiskavo.

Ij Koncert. »Slovenska Filharmonija« priredi danes zvečer od 7. do 8. ure v Zvezdi promenadni koncert.

Ij Iz blaznice je pobegnil predvčerajšnjem Josip Vinter, delavec, rojen leta 1894 v Hrušovci, okraj Prečna. Policija ga je včeraj prišla in izročila zopet nazaj.

Ij **Kolo popustil** je v noči od 14. na 15. avgusta v neki neznani gostilni v mestu paznik Franc Pajk. Kolo je Walfenrad s tvorniško številko 115.192 in je vredno 80 K.

Ij **Zaradi prepovedanega povratka** je bila v sredo aretovana 1877. leta v Dravljah rojena in v Predvor pristojna Marija Selan, katero so izročili sodišču.

Ij **Šipe pobili** so predvčerajšnjem otroci pri domobranski vojašnici ter napravili škodo 14 K 40 v.

Ij **Tatvini**. Natakariči Ivani Miklošičevi je bilo ukradeno iz natakarske torbice 40 kron denarja. V »Slovenec« kopališču je nek knjigovodja pozabil srebrno toula uro s črkama O. S. in tako verižico, ki je imela dolge in kratke ude, v obesku pa Garibaldijevo sliko, kar je nek za njim došli neznanec odnesel s seboj. Pozor pred nakupom!

Ij **Heuffel obsojen**. Piše se nam: Z ozirom na notico »Heuffel obsojen« v »Slovenec« z dne 10. t. m., št. 182., prosim, da sprejmete v smislu § 19. tiskovnega zakona v zakonitem roku, v zakoniti obliki in na zakonitem mestu ta-le popravek: Ni res, da bi bil jaz »eden glavnih liberalnih agitatorjev v Mostah«, res pa je, da nisem noben liberalni agitator. Ni res, da bi bil obsojen na globo 25 K, ker sem preveč ljubeznjivo nagovarjal Franceta Zidana, po domače Ahčina in da je bil Ahčin tako velikodušen, da mi je odpustil, ker se mu je smilil in je vedel, da je gospod Heuffel tudi revež, res pa je, da nisem bil obsojen, marveč je France Zidan odstopil od tožbe. — Novi Vodmat, dne 13. avgusta 1912. — Avgust Heuffel, posestnik, Novi Vodmat 158.

Ij **S plešišča**. V noči od 11. na 12. t. m. sta bila v neki gostilni na Tržaški cesti poleg drugih gostov tudi nek delavec in nek hlapec in pet dragoncev. Ker je neka ženska plesala, se je vnel prepir, pri katerem so začeli dragonci oba civilista pretepavati, naposled so ju pa porinili iz gostilne. To je hlapec tako ujezilo, da je stekel na dvorišče po gnojne vile ter z njimi oborožen prišel nazaj v gostilno in začel pretepavati vojake. Pri pretepu je bil nazadnje le sam po glavi poškodovan, nakar je zbežal in je nato nastal zopet mir.

Ij **Aretovana tatila**. Včeraj dopoldne je bila na Kongresnem trgu aretovana neka ženska iz Šiške, ki je zelo nevarna tatila po prodajalnah. Hodila je v prodajalno navadno zgodaj zjutraj in si pustila razkazovati različno blago in vselej je kaj zmanjkalo. Ker je brzkone pokradla tudi po drugih trgovinah, naj se interese zglašijo pri policiji, soba št. 5 v I. nadstropju.

Društva.

— **Podružnica S. D. Z. za Gorenjsko** priredi dne 29. avgusta v Kropi poučni sestanek s sledečim sporedom: Dopoldan: od 8. do 9. ure zbirališče v Otočah (iz Ljubljane pride vlak ob 8. uri 15 minut, iz Jesenic ob 8. uri 47 minut); nato odhod v Kropo; od 10. do 11. ure shod v gostilni pri Klinarju (od 10. do pol 11. ure podružnične zadeve, od pol 11. do 11. ure informacijsko predavanje); od 11. do tri četrt na 1. ure ogled delavnice, nato kosilo v gostilni Klinar. Popoldan: od 2. do 3. ure predavanje o razvoju, stanju, posebnostih Kroke, vplivu industrije na prebivalstvo. Po predavanju izlet v Kamno gorico in razhod. S tem sestankom stopa podružnica v novo smer svojega delovanja. Obiskavati hočemo odslej industrialne kraje Gorenjske in povzdigniti s primernimi predavanji, ki se bodo po večini ozirala na lokalne razmere, socialni smisel našega dijaštva. Važni bodo ti sestanki, zato naj se vsak če le more udeleži. Priglasje sprejema do dne 24. avgusta: Vinko Tavčar, abiturijent v Trzinu št. 148. V tem oziru prosimo točnosti: še pred terminom se odločiti in priglasiti, da se more vse potrebno ukreniti.

d **Mošenjsko izobraževalno društvo** priredi 18. t. m., ob pol štirih popoldne v društveni dvorani v Mošnjah veselico z nastopnim sporedom: Govor, petje, igra »Kmet-Herod«. Dobiček se uporabi za povečanje društvene knjižnice.

Gasilno društvo Preska bo imelo prihodnjo nedeljo v Vačah veselico v proslavo Nj. Veličanstva našega vladarja v prostorih Alojzija Žerovnika.

— **Prostovoljno gasilno društvo Viš - Glince** priredi v nedeljo dne 18. avgusta veliko ljudsko veselico z javno tombolo na prostornem vrtu g. Jelačina (prej Traun) na Glincah, pri kateri svira godba na lok. Senčnat vrt bo primerno ozaljšan, postavljeni bodo paviljoni, oder za tombolo itd. Da bude pa občinstvo zadovoljno, je preskrbel odbor za glavno tombolo krasna dobitka, in sicer prvi dobiček fino novo mo-

ško kolo, oziroma za dame šivalni stroj, drugi dobiček pa je lepa kredenčna omara. Tombola se prične ob 4. uri popoldne ter je k isti kakor tudi k veselici vstop prost. Čisti dobiček je namenjen za zidavo gasilnega doma, ki ga namerava društvo čim prej postaviti.

Razne stvari.

Prijeta razbojniška četa. V Gradcu so zaprli dobro organizirano razbojniško četo, ki ima na vesti številne drzne rope. Leta 1909 in 1911 je trikrat okradla železniški poštni voz in si prisvojila 14.000 K.

Zamorci na Haitiju usmrtili dva Evropeca. Zamorski vstaši na Haitiju so usmrtili nekega Avstrijca in nekega nemškega državljanca.

Število smrtnih žrtev ob rudarski nesreči v Bochumu je poskočilo na 112, ker je zopet en ranjeni rudar umrl.

Zopet požar v jami. Iz Katovic poročajo, da je nastal v rudniku 320 metrov globoko požar, ki je zaprl izhod 40 rudarjem. Posrečilo se je, da so vse rudarje žive rešili.

Skrivnostni umor. Dne 13. t. m. zjutraj je našel hišnik na dvorišču palače kneza Orlovskega v Moskvi mrtvo truplo mlade, elegantno oblečene dame. Truplo je imelo več malih, a smrtnih ran, iz katerih je še curljala kri. Mrlič je bil vržen skozi okno palače na dvorišče. Sumljiv nemir sta slišala ponoči 13. t. m. v palači stanujoča zakonska Lasarevski v stanovanju trgovčeve vdove Savljeljeve, a na to opozorjeni hišnik ni nič sumljivega opazil. Policija je odprla stanovanje Savljeljeve in je našla vse v neredu. Preproge so krvave. Savljeljeve ni v Moskvi, marveč je odpotovala v inozemstvo. Nič ni znano, kdo je umorjenka. Le toliko je dognala policija, da se je neznanka 13. t. m. z vlakom pripeljala v Moskvo in da sta jo dva moška na postaji čakala.

Strašna smrt desetletnega dečka. Iz Alžira poročajo: Neki pastir v Isteru je privezal na bikov rep nekega desetletnega dečka. Bik je zdviljal in dirjal ter vlekel dečka za seboj. Neki orožnik je zdvijano žival ustrelil, a nesrečni deček je bil že mrtev. Orožniki zasledujejo brezsrčnega suroveža.

Novo trgovinsko pristanišče v Nemčiji. V Kijelu se zgradi novo trgovinsko pristanišče ob prekopu Cesarja Viljema.

Strašni požari v Rusiji. V Kričevu je uničil požar 114 hiš. Zgorela je cerkev, lekarna, šola in več skadišč. V Ginsku pri Melekesu je zgorelo 400 hiš. V Bolotecu pri Mogiljevu sta zgoreli dve cerkvi in 54 hiš.

Velikanski vihar ob francoskem zahodnem in severnem morskem obrežju. Ob zahodnem in severnem francoskem morskem obrežju je divjal strašen vihar. Na skalnatem obrežju Bretagne se je razbilo veliko ribiških čolnov. Ribiči so najbrže utonili. Poškodovana so kopališča. Pri Arcacou je ponesrečilo 150 ribiških ladij.

Velika železniška nesreča pri Oraszlami. Pri postaji Oraszlama so skočili iz tira trije vozovi budimpeštanskega brzovlaka. Ubila je ena, nevarno ranjenih pa več oseb.

Nesreča med govorom angleškega kralja. Ko je imel angleški kralj ob sprejemu v Antwerpnu govor, je neka deklica padla skozi stekleno streho in se nevarno poškodovala.

Genovska vojvodinja umrla. V Drazdanih je 4. februarja 1830 rojena hči saškega kralja, ki je poročila v prvem zakonu savojskega princa Ferdinanda, genovskega vojvoda, je umrla v 82. letu svoje starosti. Njena hči je mati sedanjega laskega kralja Margherita. Rajnica je, ko je umrla 10. februarja 1855 princ Ferdinand, morganatično poročila grofa Nikolo Rapalla. Saška kralja Albert in Jurij sta bila brata rajnice.

Velikanska nesreča ob španskem severnem obmorskem obrežju. Strašen vihar je divjal ob severni španski obmorski obali. Potopilo se je 14 ribiških ladij, utonilo je pa 119 oseb.

Zopet nesreča v rudniku. Iz Moravskih Orlic poročajo, da so omamili v Ignacijevem rovu strupeni plini 5 rudarjev. Dva sta že umrla, trije se bore s smrtjo.

Kontoristinjo

Slovenko, sprejme proti takojšnjemu nastopu trdka **Vydova tovarna hranil v Pragi VIII**. Prepisi izpricheval iz meščanske in trgovske šole je priložiti k ponudbi. Mesečna plača v začetku K 90.

Lepa hiša

z dobrovpeljano restavracijo in fjakerijo se pod ugodnimi pogoji **proda** na Kranjskem, zaradi preselitve. Stoji na najbolj prometnem brezkonkurenčnem prostoru v okolici. — Kje? pove upravnistvo »Slovenca« pod št. 2477. 2477

Serravallo
železnato Kina-Vino
Higienična razstava na Dunaju 1906:
Državno odlikovanje in častni diplom k zlati kolajni.
Povzroča slast do jedi, okrepla živce, zboljša kri in je rekonvalescentom in malokrvnim zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.
Izborni okus.
Večkrat odlikovano.
Nad 7000 zdravniških spricheval.
J. SERRAVALLO, c. in kr. dvorni dobavitelj
TRST-Barkovlje.

Orožniški stražmojster v pok. išče

primerne službe.

Nastop lahko takoj. — Naslov pove uprava lista pod številko 2512.

Pridna in poštena

2484

dekla za dom ozir.

kuharica se sprejme za takoj v boljšo hišo na deželi. — Naslov pove upravnistvo »Slovenca« v Ljubljani pod 2484.

Velika gostilna

s posestvom (primeroma največji promet na Gorenjskem) in izredno velikim dobičkom se vsled prevzetja drugega posestva po sorodnikih **proda**.

Pojasnila v posredovalni pisarni **Peter Matelič, Ljubljana, Škofja ulica št. 10. Telefon 155.** 2525

Sprejmeta se v trajno delo

2 tesarja in 2 učencea

za **Polo**. — Vpraša naj se v študentovski ulici 3, (drugo nadstropje) **Ljubljana.**

Motor Neckarsulmer

6 HP z dvojno prestavo. Model 1911/12 z priklopnim vozom za dve osebi se takoj **proda**. **Josip Vesel, Prešernova ulica 20—24.** 2493

Išče se pobožna in varčna

2517

kuharica

40 let stara za župnišče na deželi. Zahteva se dobro sprichevalo domačega g. župnika. Več pove upravnistvo »Slovenca« pod št. 2527. (Znamka!)

Veletrgovina s špecerijo in z deželnimi pridelki
ANTON ROLENC, CELJE, Graška cesta številka 22.

Prazen je izgovor, da se mora blago kupovati pri tujcih, ker Vam nudi domača zgoraj imenovana veletrgovina v vsakem oziru bogato in zelo povečano zalogo z vedno svežim špecerejskim blagom, tako, da zamore popolnoma ustreči zahtevam cenjenih gosp. trgovcev proti vsaki konkurenci, o čemur se lahko svakdo sam prepriča, če tudi z najmanjšim poizkusom in prosim za mnogobrojen obisk. Veletrgovinar gospod duhovnikom ponudim voščene, kakor tudi druge vrste sveč, ter olje in kadilo za cerkve.

Kupujem tudi vsakovrstne deželne in druge pridelke kakor oves, pšenico, suhe gobe, fižolj, seno, orehe, vinski kamen itd. sploh vse po najvišjih dnevnih cenah. Kupim tudi vsakovrstne vreče, ter petrolejske in druge sode.

Cenjenim kmetovalcem naznanjam, da imam v zalogi vsakovrstna poljska in vrtna semena zanesljive kaljivosti, kakor pravo francosko lucerno, domače deteljo, travo, ter čebulček, fižol in krompir za sadit bel, rumen ali rožen. Za krmiljenje živine imam v zalogi riževo moko in otrobe v ceni od 9.— do 15.— Kron 100 kg. 2973

Postna naročila se izvršujejo z obratno pošto.

Ugodna prilika.

V Ljubljani, Trnovska ulica št. 12 prodaja se poceni dne 17. avgusta popoldne in prihodnje dneve:

1. Raznovrstna **hišna oprava**: omare za knjige, knjige (Osterr.-ung. Monarchie in Wort und Bild), blagajne, kopirna preša, miza za risanje, stelaže za akte, namizne priprave, kuhinjske priprave, glasovir, okraski za sobe.

2. **Razno orodje za stavbeno obrt**: dvigala, škripci za opeko, deferencialni itd. Ravno tam se odda **lepo stanovanje v najem**, tudi cela enonadstropna hiša z vrtom.

Natančnejša pojasnila daje odvetniška pisarna **dr. Frana Poček, Ljubljana, Stari trg št. 30.** 2511

Služba organista in cerkvenika

je oddati v **Polžniku** (žel. post. Sava ob j. ž.). Dohodki: nekaj zemlje, bira, štolnina, oglednina, prsto stanovanje in drva. Prednost imajo oženjeni, ki so vajeni tudi kmečkega dela ali kakega rokodelstva. **Župni urad Polžnik.** 2516

Tako, - - morate

obrniti vsaki zabojček, vsaki zavitek ter gledati natančno po »kavinem mlinčku«, kot znak odlične kakovosti

»pravega: Franckovega: pridatka za kavo« od

Henrik Francka sinovi v Zagrebu.

2548

Iščem majhno

branjarijo!

Ponudbe od »Sreča«, poste restante Ljubljana.

Zahvala.

Podpisanemu je kot zastopniku Koroščeve rodbine od Sv. Trojice pri Rakeku banka »Slavija« izplačala K 5000.—, za katere je bil pokojni gosp. Fran Korošec, uradnik deželnega odbora v Ljubljani pri njej zavarovan za slučaj doživljenja in smrti samo tri leta.

Ker sem prejel nemudoma ves zavarovani kapital, ko so bile predložene potrebne listine, se v imenu Koroščeve rodbine banki »Slaviji« najiskrenejše zahvaljujem ter jo vsakomur najtopleje priporočam z željo, da bi se Sloveni ozirali na ta kulantni slovenski zavod.

Zahvaljujem se tudi g. Jos. Turku, lastniku »Prvega slovensk. pogrebnege zavoda«, za ves trud in kulantno pomoč.

V Ljubljani, 12. avg. 1912.

Fran Krapež
kavarnar.

2542

Proda se radi preselitve takoj različno še dobro ohranjeno 2549

pohišstvo

kot: **kompletne oprave spalne in jedilne sobe, zastori žimnice, različne knjige in okraski za stanovanje, kuhinjska posoda** itd.

Kje, pove upravnistvo lista pod številko: »2549«.